

TISKOVÁ ZPRÁVA

Filip Černý: Čtyři denní doby

Kurátor: **Petr Vaňous**

Vernisáž: **čtvrtek 2. 6. 2021 v 18 hodin**

Termín výstavy: **3. 6. – 4. 7. 2021**

Místo konání: **Galerie Vyšehrad (nad Libušinou lázní)**

Filip Černý (nar. 1975 v Praze) – absolvoval v l. 1995 – 2002 pražskou Akademii výtvarných umění (ateliér Malba I, Škola prof. Jiřího Sopka). V r. 2001 studijně pobýval na Academie voor Beldende Kunst Enschede (Nizozemí). Na české umělecké scéně patří mezi průkopníky airbrushových experimentů ve volné malbě. Pravidelně vystavuje od r. 2001. Mezi důležité projekty, které zařadily autorovo dílo do kontextu současného umění a vizuální kultury, lze uvést např. projekt Artnow.cz (Výstavní síň Mánes, Praha, 2003), Perfect tense / Malba dnes (Jízdárna Pražského hradu, Praha, 2003), Intercity: Berlín – Praha (Haus am Waldsee, Berlin, 2005), Mezinárodní Bienále současného umění (NG – Veletržní palác, 2005), Resetting. Jiné cesty k věčnosti (GHMP – Městská knihovna, Praha 2007-08), Filip Černý: Videoart (GHMP, Praha 2009), Absurdita Ironie Groteska (NoD, Roxy, Praha 2011), Filip Černý: Jízda (Galerie kritiků, Praha, 2012), Drak se probouzí (NG – Palác Kinských, Praha 2014), Příběh dne(s) (GMU, Hradec Králové, 2017) nebo Schrödingerova pata (Galerie V. Špály, Praha, 2018).

Čtyři denní doby

Filip Černý ve své malbě dlouhodobě projevuje smysl pro neustálou aktualizaci tradičních výrazových prostředků. Autorova vitální povaha se propisuje do zacházení s malířskou iluzí, která si na základě podnětů nové vizuality, spojené především s reflexí elastického digitálního obrazu, hledá jinak definované předobrazy. Černý pracuje s přetvářením „osvědčeného“ tvarosloví a redefinuje tradiční vztahy uvnitř obrazové skladby. Základní prvek iluze – prostor obrazu – buduje zpravidla kontrastem mezi efemérními skvrnami (airbrush), které vznikají nekontaktně, šablonou vymezující stylizovaný obrys a mezi zásahy štětce nesoucího fyzicky přítomnou hmotu barvy (a odraz světla). Vlastní „prostor“ iluze lze tímto způsobem podle potřeby regulovat (zplošťovat) i stupňovat (prohlubovat). Obraz je od počátku záměrně konstruován jako umělá realita odkazující na původní věčnost, od níž se však zároveň vzdaluje a osvobozuje. Zároveň tak obraz v obecné rovině demaskuje iluzornost retušujících metod a postupů při účelové manipulaci s vizuálními re-produkcemi (např. s reklamní fotografií).

Autor si za dobu svého působení na české umělecké scéně vytvořil svébytný prostor pro obrazový experiment, jehož horizont postupně naplňuje. Podstatné je, že s formální proměnou malířského přístupu se transformuje také rovina samotné obrazové sdělnosti. Tomu, co je spatřené, pozměňuje autor dešifrovací úběžníky. Věčnost a figurace tu není v pravém slova smyslu demontována, neboť tento pojem se váže k pocitu fyzické přítomnosti, k její materializaci a deformaci, což v důsledku asociuje modernistický kontext. Věčnost v obrazech Filipa Černého prochází spíše jakousi řízenou technologickou „de-materializací“. Odhmotněním. Vytrácí se. Stává se neskutečnou. Efeménní. Tekutou. Přízračně snovou. To ovlivňuje i logiku obrazové skladby.

Ocitáme se uprostřed světa nejasných kontur, záhadných alogických pseudo-prostorů, ve světě vizuálních nápověd, podprahových emocí a nálad. Lidský zrak tu reaguje na podněty, které, jako umělé konstelace, prošly několikanásobným odvozením (prefabrikací). Nejednoznačnost toho, co obraz ukazuje, odpovídá míře vzdálenosti od banálního světa všednosti s jeho fyzickou a psychickou zátěží. Filip Černý pracuje s osvobozeným scénářem, který umísťuje do vizuálně komponovaného bezčasí. Vyjímá prvky z jednoho světa, aby je vložil do jiného. Tuto transpozici lze interpretovat jako analogickou k tomu, co vytváří digitální kultura v tzv. postmediální situaci. Křížením heterogenních vizualit (a kontextů) se otevírá nový horizont vnímání a zároveň za oponou sjednocující, homogenní malířské iluze živě operují

spektakulární (rozuměj „předpřipravené“) děje.

Vyšehradská výstava nazvaná Čtyři denní doby už svým názvem reviduje všudypřítomné automatismy v zrychleném vnímání podnětů. Aluze na notoricky známou Vivaldiho hudební tetralogii, která se paměti nabídne jako první, se také ihned zadrhne a zkomplikuje (ne roční, ale denní doby!). Vztah nastolený malířem, tematizuje souvislosti mezi světem reálného (měřitelného) času a mezi stavem bezčasí. Den jako možnost volby. Sestavování ideálního dne v ideálním prostoru (pokoji) se postupně proměňuje na náhodné vstupy, zcizené, nepatřičné pohledy obsahující a integrující v sobě intimitu okamžiku „před vyrušením“, tj. před vlastní interakcí mezi pozorovacím subjektem a pozorovaným objektem. Lidské oko, jako aparát, snímá a registruje proměnu ženského aktu (odvráceného tváří od diváka). A na této opakující se námětové sekvenci pozorujeme vlastní plynutí dne, potažmo uplývání času. Opět se tak děje v inscenovaném prostředí dematerializované věčnosti, která souzní s plíživě se vkrádající atmosférou „bezčasí“, jež postrádá veškerou kauzální linearitu (jako v klasickém scénáři), pouze ve své intenzitě trvá. Opakovaný motiv zrcadla a zátiší v obrazech je zpřítomněním paralelního momentu intimity, který vrhá vedlejší pohled na náhodné, dočasně ustavené, „věčné“ konstelace, které i v odvozeném stavu zrcadlí stíny skutečného času. Z reality k nám doznívá její ztišené vizuální echo. Vlnky drobných emocí a spontánních automatismů štětky v malých obrazových formátech aktů vyvažují směle konstruované abstrahující plány distančně komponovaných obrazových celků. V šálkách s kávou se zrcadlí komprimace barvy, vůně a času tvarující obrysy rituální pauzy. „Coffe time“ přece není nakonec ničím jiným, nežli civilizačně sublimovanou touhou po klidném setrvání „mimo čas“. Ať už se tento slastný okamžik dostaví - v jakékoliv podobě - za den jednou, dvakrát, nebo třeba čtyřikrát.

Kurátor výstavy: Petr Vaňous

Odpoledne, akryl na plátně, 2020, 40 x 32 cm

Kontakt pro média:

Národní kulturní památka Vyšehrad

MgA. Bohdana Kolenová

propagace, PR

T.: +420 606 937 057

e-mail: kolenova@praha-vysehrad.cz